

nasertati se sprejemajo in velja
risopna vrsta
3 kr. če se tiska 1krat,
2 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „
Pri večkratnem tiskanju se
na primerno zmanjša

Rokopisi
se ne račajo, nefrankovana
isna se ne sprejemajo

strojno prejema poravnane
administracija) in ekspedija na
velikem trgu št. 9. II. nad-
stropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 „ — „
Za četrta leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 „ 20 „
Za četrta leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaminski pa dr. Koppov predlog.

Z Dunaja, 10. februarja.

Take gnuječe v državnem zboru menda še ni bilo kakor danes. Že ob 1/2 10. uri so bile galerije skozi in skozi natlačene, v veži pa je čakalo toliko ljudi, da so se poslanci komaj skoz nje prerili. Vsi bi bili radi prišli na galerije in so se s tako silo vsuli v pisarno, kjer se karte oddajajo, da so vradnikovo mizo podrli in vse prevrnili, in da je moral policaj priti in jih pomriti. Danes se je imela namreč vršiti obravnava o zadevi Kaminskovi, in dunajsko ljudstvo se veliko bolj zanima za kake škandale, kakor pa za resne obravnave.

Radovedni gledalci in poslušalci so bili večidel iz rodu Izraelovega; a v ložah je bilo tudi veliko odlične gospode, kakor grof Neipperg, knez Čartoriski, grof Thun, grofici Černin in Schönborn, kneginja Schvarzenbergova itd. Nek tuj duhovnik, ki ni na galeriji več imel prostora, pa je bil menda nalaš zato prišel na Dunaj, da bi vidil današnjo sejo, je prišel kar v dvorano med poslance in sloneč pri neki steni dolgo časa poslušal Koppov govor. Naposled zapazil ga je vredovatelj dr. Fanderlik in mu velel iti iz zbornice, v kateri smejo bivati samo poslanci in vradno osobje.

Obravnava o zadevi Kaminskovi se je pričela z odgovorom na dotično interpelacijo državno-zborove večine. Prebral je ta odgovor baron Pino, ker kupčijskemu ministru v prvi vrsti pripada skrb za železnične zadeve. Z jasnim in krepkim glasom je naznanjal, da je vlada enemu samemu podvzetniku izročila poprečno gališko železnico, ker je vsestranski prevdarek pokazal, da bo na ta način delo naj ceneje, pa tudi naj hitreje dovršeno. Stavbeni vradi niso mogli prevzeti odgovornosti za to, da bi se delo

v lastni skrbi zamoglo izvršiti po tej ceni, kakor jo je ponujal baron Schwarz. Gledé Kaminskega odgovoril je minister, da je nemudoma sestavil posebno komisijo mož vzetih ne iz železničnih oddelkov, ki ima preiskovati, je li res pri Kaminskovi zadevi prizadet kak vradnik ali ne; in ako bi bili kateri zapleteni, pravi minister, se bo naj ostreje ravnalo z njimi; konečno naznanja, da je pravno ministerstvo reč naznanilo tudi državnemu pravdnistvu, in da je državni pravdnik zaukazal kazensko preiskavo.

Zbornica je molčé poslušala ta ministrov odgovor. Ravno tako molčé poslušala je tudi dr. Koppa, ki je vtemeljeval svoj predlog, da naj se sestavi posebna komisija 15 udov, ki naj to reč preiskuje. Liberalni listi hvalijo govornika, da je govoril zmerno in nezbudljivo. Dr. Kopp pač vé, zakaj; ker na levici sedi toliko mož, ki nimajo čiste vesti in čistih rok, in ki morda še niso vredni Kaminskemu jermena od čevljev odvezati bi pač ne bilo previdno, govoriti zabavljivo in razžaljivo, ter nasprotnike siliti, da bi bili kar s prstom pokazali može, ki so se še veliko bolj pregrešili zoper parlamentarično dostojnost, kakor Kaminski, pa ne sami niso imeli tako rahlega čuta, da bi bi bili odstopili, ne njihovih tovariši levičarji toliko poguma, da bi jih bili iz svoje srede izključili.

Za dr. Koppom govoril je minister predsednik grof Taaffe, ter s krepko in odločno besedo zavračal natolcevanje govornikovo, kakor da bi se vlada bala take komisije. Vlada se nobene preiskave ne boji; ako imajo gospodje kaj zoper ministerstvo ali pa posamezne ministre, vedo, kje zamorejo pravice iskatizoper nje, namreč pri državni sodniji. Vlada in vsak minister se bodo pa vedli braniti in zagovarjati. Sicer pa se vlada tudi ne vstraši preiskovalne komisije držav-

nega zbora, ter ji bo de na roko dala vse potrebne pripomočke, ako zbornica sklene tako komisijo.

Za njim poprijel je besedo dr. Groholski ter ob kratkem pa jasno dokazoval nepotrebo nasvetovane komisije. Ali ker gre pri tej reči za čast poljskih poslancev, in bi jih časniki natolcevali, ako bi glasovali zoper Koppov predlog, češ, da se natančneje preiskave boje, da vendar niso nedolžni itd., zato so poljski poslanci sklenili glasovati za Koppov predlog ter tudi svoje politične prijatelje drugih klubov prosijo, naj glasujejo zanj. Ob enem pa je Groholski naznanjal, da s tem glasovanjem nikakor nečejo dati vladi kake nezaupnice.

Česki in Hohenwartov klub sta bila sklenila glasovanje prepusti prosti volji poslancev; a prošnja Groholskega je pripravila mnogo poslancev, da so glasovali za predlog, dasiravno so hotli prej glasovati zoper njega. To je tudi dr. Rieger v svojem govoru izjavil, ob enem pa tudi on povdarjal, da to glasovanje ni nezaupnica vladi. Govoril je pa dr. Rieger o dolžnosti poslanca, da se mora vrednega skazati zaupanja volilcev, in da mora vsaka politična stranka čuvati svojo čast. Ta čast pa še ni zgubljena, ako se pregrešé posamezni, ktere pa stranka takoj obsodi in iz svoje srede izključí, pač pa je stranka zapravila svojo veljavo in se pogreznila v propad, ako take ljudi med seboj trpi, ako jih iz svoje srede ne spravi in jim morebiti še skazuje posebno čast in zaupanje. Dr. Rieger govoril je dokaj jasno, vsakdo je vedel, kam merijo njegove besede, dasiravno ni imenoval nobenega imena.

Za njim je Pflügl izjavil, da bo de glasoval zoper predlog Koppov. Komisija naj bi ministre klicala na odgovor, te pravice pa državni zbor nima, to pravico ima samo krona, pa državno sodišče. Tje naj

O Dedalovem Ikaru in Perdiku.

(Po Ovidu.)

Ko je Kreti vladar bil Minoj mogočni, je Dedal Mojster preslavni slovel v bogatih Atenah. In v stavstvu Nihče nikjer mu ni kos bil, le Perdik. prespretni sestranec, Lepše se zidati znal je stavbe v bliščeči krasoti. Tedaj pa Dedal, orjak umetnije, v srcu zavidnem Sklene s sorodno krvjo doseči poprejšino slavo. Na akropolji čez rob prekucne tekmeča v brezno. Boginja pa umetnij padajočega vjame, al' nič več Izdeloval ni prekrasnih zdaj stavb: spremenjen v jerebico Gnjezdo si dela tesno po logih samotnih in gozdu. Vendar pa Dedalu zdaj se ni želja spolnila goreča. Vedno nemirna ga vest, prestrašna Erinja, po svetu Poja širocem. Nikjer pokoja ne sveti mu zarja. Minoju kralju sloveč labirint na Kreti sozida. Rok maščevalni pa zdaj ga še tudi ne neha psovati. Nekdaj se Minoj zjezi nad Dedalom, precej ukaže V trden zaklenit zapor umetnika in dobro zastražit,

Mladi sin Ikar tolaž le mu bil je v nesreči veliki. V dolgem pregnanstvu močno ga domovja ljubezen zdaj vabi, Vrniti zopet nazaj se s pristudene Krete — zaprta K morju mu bila je pot. „Zemljo in valove le“, pravi, „Naj mi zastavlja, saj zrak mi je prost, po njem bova utekla. Vse se ti uklanja, o kralj, le podnebje ti ni še v oblasti.“ Premišljevatí začno neznanih umetnost temoto. Novo prirodo si zdaj naredi; postavlja peresa V vrsto, naj manjša naprej, za njimi pa vedno le večá, Kakor prirastla na grič. Tako piščalko si včasih Dela na paši pastir 'z cevi različno velikih. Potlej pa v sredini in spod s predivom in voskom solepi Perjiče in je vse skup polagoma malo pripogne, Kakor perute so ptic. Nevedoč, kaj počenja, smehljuje Ikar nedolžni stoječ pri očetu peresca po zraku Frfetajoča lovi in s prstičem vošek zmeščava. Dela rešilnega vspéh čudoviti tako opovira. Zadnjič na delo roko položivši se Dedal v perutih Dvigne zibaje se v zrak. Tudi sina navadi in reče: „Ikar preljubi, le glej, da srednje se poti boš držal!

se obrnejo, ako imajo kaj zoper vlado, državni zbor pa si te pravice ne more prisojevati. Vse je radovedno pričakovalo, kaj bode govoril Schönerer. Rekle so je, da hoče nasvetovati, naj se v dotično komisijo volijo samo možje, ki zamorejo iz lastne skušnje povedati, kako se darovi prejemajo, in kam se je obrniti, da človek to in uno doseže, pa tudi Schönerer je govoril zmerno in samo mimogrede opominjal na čase, ko je veljalo „pravilo trinkgeldov“. Tudi je rekel, da bi se take prikazni nar laglje odpravile, ko bi se bil sprejel njegov in Fürnkranzev predlog, da upravni svetniki ne morejo biti državni poslanci. Konečno je predlagal, da bi naj bile obravnave dotične komisije javne. Ko je še Kopp spregovoril nekoliko besed, bilo je glasovanje. Predlog Koppov bil je sprejet skoraj soglasno, Schönerjev nasvet pa je bil zavrnjen. S tem je bila za zdaj obravnava dovršena, in radovedni poslušalci so se jeli počasi umikati z galerij, liberalci pa mislijo, da se jim zdaj ne bodo več mogli tako predrzno kakor prej očitati stari grehi, ker so zarad Kaminskega napravili tak vihar!

Politični pregled.

V Ljubljani 14. februarja.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja 13. februarja. V drž. zboru je bil danes skoraj ves čas razgovor o komasacijski postavi (slozbi zemljišč.) Debate so se strogo držale stvari, in predlog je bil sprejet v načelu. Začela se je podrobna (specijelna) debata.

Poročilo komisije o šolski noveli.

(Dalje.)

O nasvetovanih preuredbah k § 11 je bilo mnogo razgovora. Najprej je bilo govorjenje o poldnevni šoli, koliko da je vredna kar se tiče didaktike in metodike, tudi o tem se je govorilo koliko se tukaj prihrani, tedaj so jo toplo priporočevali povsod, kjer zahtevajo to razmere kraja, vzlasti uže zarad tega ker se občinam stroški za vzdrževal šol zdatno znižajo. Vlada sicer tudi v prihodnje ostaja pri tem, da ima poučevanje biti celodnevno, vendar pa spozna potrebo, da se dopuščajo izjeme povsod tam, kjer to zahteva gmotne razmere šolskih občin. Kaže na to, da je uže sedaj imelo več enozrednih šol le poldnevno poučevanje, ker to dopušča šolski in učni red dne 20. avg. 1870 § vzlasti pa v § 45, tudi na dvorazrednih šolah je bil poldnevni pouk; vlada se v ti stvari rada ozira na želje prebival-

stya. § 11. varuje občine prevelikih stroškov za šole, ker določi na koliko (80) učencev pride pri vsakdanjem, na koliko (100) pri poludnevni poduku namestiti še jednega učitelja. Zarad tega se ni treba bati, da bi se učni smoter ne dosegel, ker se to ravna po številu razredov.

§ 17, 18 in 19 imajo namen preosnovati meščansko šolo. Ta zavod ne ugaja do dobrega svojemu namenu. Po nekterih deželah, tu in tam po manjših krajih je obiskovanje slabo, osnova preveč draga. Vlada misli to nekako preurediti.

V § 21 se našteva tudi verouk med tiste nauke ljudske šole, katerih se mora učenec ljudske šole naučiti. To je le doslednje, ker se verouk našteva med predmete ljudske šole mora biti izpraševanje o njem obligatno.

Drugi odstavki tega § (21) in odločbe od 3—5 so najvažnejše, kar ima sploh šolska novela v sebi, govore namreč o olajšanji šolske dolžnosti v zadnjih dveh šolskih letih, dovoliti se ima to otrokom, ako prosijo za to stariši ali rejniki. Poučevanje naj bude le ob enem letnem času, ali poludnevno, ali le nekatere dni v tednu. Take olajšave se smejo dovoliti občinam po deželi, ako za to prosijo. Potem naj se otroci uče v posebnih oddelkih do 14. leta. „V obojem slučajih se mora pa poučevanje tako vrediti, da otroci dosežejo prej pisani učni smoter“.

(Konec prih.)

Zadeva Kaminskega. Sodnijska preiskava je izročena svetovalcu deželne sodnije g. Adameku. Sodnijska komisija je 11. t. m. prvokrat preiskovala v pisarnici deželanske banke.

Vnanje države.

Iz Belgrada se poroča 12. t. m., da je ministerski svet pod predsedništvom kralja sklenil, sprejeti sklep dunavske konference, da ima Srbija samo posvetovalen glas pri obravnava.

Iz Rima 11. febr. Bivši jezuit o. Curci bode imel v dvorani nslasč v to najeti 10 govorov o versko-politiških vprašanjih, ki so primerna našemu času. Danes je obravnaval domovinsko ljubezen kako se vjema z verskimi vajami. Soba je bila prenapolnjena. Med poslušalci je bilo veliko starešin, poslancev, politikarjev, prelatov in duhovnikov, govor je močno dopadel.

Iz Pariza 12. febr. Starešinstvo je zavrglo postavo o pretendentih in tudi predložen protinasvet Barbey-a ter konečno sprejelo s 165 zoper 127 glasov nasvet Vadingtona,

vsled katerega se princi, ki se zakrivje, da hrepene po najvišji oblasti ali razširjajo razširjajo razglase državni varnosti protivne, kaznujejo s prognanstvom.

Iz Londona 12. februarja. „Morning-post“ ve povedati, da je ruski poročnik baron pl. Mohrenheim 10. t. m. podal konferenci navod zarad vprašanja ustja „Kilije.“ Tega tedna bode rešeno to vprašanje in konference bode zaključena.

Izvirni dopisi.

Iz Trnovega, 12. febr. Danes teden 5. t. m. je žalostno zapel mrtvaški zvon farne cerkve. Naznanil je tužno vest, da so umrli naš preč. g. dekan. Matija Strucelj. 21. maja lanskega leta jih je zadel mrtvoud; podelili smo jim precej sv. poslednje olje. Zdravnik, ki je bil priča te nesreče, jim je hitro puščal in kmalo jim je nekoliko odledlo. Čez nekoliko tednov bili so prevideli s sv. zakramenti. Imeli smo že upanje, da okrevaljo pa po novem letu obrnilo se jim je zopet na slabeje, nobena jed jim ni več teknila in eno in dvajset dni živeli so le od pijače, slednjič pa jim je še to zamrzelo in štir dni niso nobene stvari več vživali, tako da so, bi rekel, umrli od lakote. Pogreb 8. t. m., v četrtek zjutraj ob 10. uri bil je veličasten. To priča kako so bili ranjki g. dekan priljubljeni v svoji občirni fari in celi dekaniji, kajti veliko ljudi je bilo iz Knježaka, Zagorja, Št. Petra in iz Prema. Sprevod vodili so v. č. g. kanonik Urbas. Red spreveda je bil ta-le: Naj popred križ, potem učenci in učenke nektare v beli obleki, potem vsi cerkovniki, cerkveni ključarji, vaški župani, pa vsi s svečami, in na te lepa vrsta duhovnov. Bilo nas je 21 svetnih in dva častita patra kapucina iz Reke. Ranjkega je nosilo osem veljavnih nadžupanov. Svetili so večinoma občinski odborniki. Za mrličem so tužno stopali sorodniki med njimi tudi g. Juraj Strucelj, nečak ranjkege dekana. Za temi c. kr. gg. uradniki od sodnije in davkarije, žandarji in druga gospôda in slednjič drugo občinstvo. V cerkvi so se najpopred opravile mrtvašnice, potem so stopili na leco preč. g. dr. Jurij Sterbenec, ki so v kratkem narisali blago delovanje in lepe lastnosti umrlega dekana. Po pridigi sluzili so v. č. g. Urbas sv. mašo z asistenco in potem izročili mrliča materi zemlji. Na grobu zapeli so duhovni še enkrat „Benediktus“; bistriski in trnovski pevci pa ginljivo nagrobno. Došlo nam je več krasnih vencev, med njim

Lepo te prosim, nikar pregloboko do morja ne leti,
Perje ti zmočil bo val, previsoko pa solnce pripeka.
V sredi obeh le boš šel. Pa ti pravim nikar mi v Boote
Ali Helike ne glej in k golemu meču Orjona.
Jaz te bom vodil vso pot!“ Med tem pa mu kaže letati
Ter mu perute trdno privezuje na mlade še pleča.
Med opominom solze so po velih že licih mu lile.
Moč očetovih rok se pri delu je tresla. Še vzdajnič
Sina poljublja —, nič več ga ne bo, in držeč se v perutih
V zrak zleti zdaj naprej za tovarša skrbeč, kakor ptica
Vodi mladiče skrbno iz visokega gnjezda pod nebes.
Nesrečonosne uči ga vede veleč mu slediti.
Krepko poganja naprej se, nazaj se na sina ozira.

Vidi ju ribič loveč, kak kmetič na lemez naslonjen
Ali pastirček oprt na palico. Vsak si pa misli
Strahoma, da sta boga, ki znata po zraku letati.
Oj čudo prečudo! Že bil je na levi Junonijni Samos
Zadej pustila sta bila Delos in Paros otoka,

Viđla na desni Lebint sta, Kalimne medu prebogat.
Zdaj se pa Ikar začne veseliti predrznega teka,
Više in više leti, zapustivši vodnika, želeč si
V nebne višave; pa vir ga gorkote v obližji pripeka,
Vosek dišeč, povez perutnic, se zmehčava, in solnce
Kmalu ga tudi stopi. Zdaj z golo roko le še maha,
Pa brez krmila nič več ne more zajemati sape,
Zadnjič očeta ime še zakliče; kar usta zagrne
Črno višnjevi mu val, ki ime ima zdaj še od njega.
Oče nesrečni — pa saj že nič več ne oče, zakliče:
„Ikar!“ „Kam si pa šel? pravi, „Ikar! Kje naj te iščem?“
„Ikar“, vzklikuje, moj sin!“ kar v morju peresa zagleda.
Svoje umetnosti sad preklinjaje truplo pokoplje
Na Ikarski otok, kakor zdaj se po njem imenuje.

Naše življenje je pot prenevarna v rešilno deželo.
Bodi namen nam le tak, da je zmornosti naši primeren.
Nizko bo padel leteč previsoko, in — v brezdu je zguba.

R. L.

dva posebno lepa namreč bistriškega župana in od sošolca g. Mat. Hočevarja.

Iz Celovca, 12. febr. Odlikovanja. — V Spomin Šlojsniku. — Šolstvo.) Odlikovanje blagorodnega gospoda deželnega predsednika Winklerja razveselilo je tudi nas koroške Slovence, ki že davno vas Kranjce zavidamo za tako plemenitega in pravičnega cesarskega namestnika. Tudi naš predsednik je bil odlikovan in nismo mu nevošljivi zaradi poslavljenja; ali mi Slovenci nimamo nobenega uzroka, da bi se za tega gospoda posebno ogrevali, ker do narodnih pravic, nam še ni prav ničesa pomagal.

Smrt barona Šlojsnika, ki je bil pri vas v Ljubljani pokopan, vzbuja v nas bridke spomine, kajti ko je bil pravični in blagi baron Šlojsnik cesarski namestnik v Celovcu, uživali so Slovenci veliko večo ravnopravnost, kakor sedaj po preteklih blizo 30 letih. Na mnogih krajih bile so tačas ljudske šole še slovenske; državni zakonik pa se je občinam delil v nemškem in slovenskem jeziku. Zdaj pod Taaffejevo vlado še toliko ravnopravnosti ne moremo doseči, kakor smo je pod absolutizmom imeli.

Državni poslanci, ki zastopajo slovenski narod, morali bodo bolj resnobno postopati v zadevah koroških ljudskih šol. Skušnja uči, da se tudi sedanji naučni minister vdá, če se ga krepko prime. Tudi Čehom ni hotel dati niti vseučilišča, niti drugih narodnih šol. Ko so pa strogo na noge stopili, dobili so najprej vseučilišče, potem več srednjih šol, letos zopet medicinsko fakulteto, in v najnovejšem času tudi s česko obrtno šolo v Pilznu. Res Koroško in Česko, a razmere na ljudskih šolah koroških so v nebó vpijoče. Zato vse slovenske poslance milo prosimo, naj bi se pri državno gospodarstveni obravnavi krepko potegnili za nas, ter naj razkrijo rane našega šolstva!

Deset krajev je takih, da je cerkveno opravilo slovensko, dokaz, da Slovenci tam prebivajo, — šole so pa v teh desetih krajih čisto nemške! Nadalje pa je 42 takozvanih nemško-slovenskih šol, ki so pa v resnici le nemške. Samo v prvem letu se otrokom slovenske črke pokažejo, pozneje pa je ves poduk nemšk, otroci še tisto betvico pozabijo, kar so se v prvem letu naučili, in ko šole dovršijo, ne znajo ne znajo v slovenskem jeziku ne brati, ne pisati! Nemškega pa tudi ne znajo, to se reče, pisati in brati znajo po nemški, pa nič ne razumejo, kaj berejo. Po tem takem se umé, da nič ne vedó, o zemljepisji, natoroznanstvu in drugih predmetih, ki so za ljudsko šolo predpisani, ker so poduk o teh vedah poslušali v nerazumljivem jeziku!

Ker pa šolska postava določno našteva tiste predmete, ki se imajo v ljudski šoli učiti, in ker se otroci na slovenjem Koroškem teh predmetov nič ne naučijo zavolj nemškutarenja, zato je koroška ljudska šola nepostavna, ker v nasprotji z šolsko postavo! To je prva nepostavnost. Druga nepostavnost se pa opira na §. 19 drž. osn. post. Nemške šole se namreč usiljujejo tudi takim občinam, ki so že večkrat za slovenske šole prosile.

Našim poslancem je toraj lahko dokazati, da so koroške ljudske šole protipostavne.

Šent Jakobska občina v Rožu, ki šteje 5000 duš in ima štirirazrodno šolo, gnala je pravdo za slovensko šolo celó do ministerstva, pa ne more nič opraviti. Pet prošenj za slovenske šole je šlo iz Koroškega

do državnega zbora. Več ko trideset adres ali zaupnic iz Koroškega pa je dobil g. prof. Einspieler; vse te zaupnice se izrekajo za slovenske šole. Že zdaj se toraj izkaže kot laž trditev nemškutarjev, da koroški Slovenci sami zahtevajo nemške šole. Pa če bi jih prav zahtevali, ne smé vlada privoliti v to, ker je na škodo ljudski šoli. Če le to velja, kar kdo zahteva, potem naj se odpravijo vsi davki, ker s tem bodo gotovo vsem vstregli! Pa še marsikaj družega ljudstvo zahteva, pa kdo se briga za to? Kako je vendar to, da ravno tačas se mora ljudstvu tako hitro vstreči, če kak bedasti župan podpiše prošnjo za nemško šolo? Če pa naši ljudje zahtevajo slovenske šole, tačas jih pa nečejo slišati! Prav lepo prosimo, naj bi vendar kateri od naših poslancev očitno v zboru vse te zvijače naših germanizatorjev popisal! Mi bomo njemu na vse čase hvaležni!

Okrajni glavar Lerchenthal v Šmohoru je pisal v „Mir“, da morajo šole v Zilski dolini zato nemške biti, ker jih ljudstvo imeti hoče. V Velikovškem okraju pa velja spet druga postava: Ko so Apačani prosili za slovensko šolo, rekel jim je okrajni šolski svet: „Kolikor jezikov znaš, toliko človekov veljaš! Šola ostane nemška, da se nemško naučite!“ Tedaj v Velikovcu nič ne velja to, kar ljudje želijo, v Šmohoru pa je želja starišev nad vse! Če bojo pa še v Šmohorskem okraju slovenske šole zahtevali, potem želja staršev ne bo nič več veljala, reklo se bo: „Kaj vi neumni kmetje zastopite od šole!“ Ali pa se bo reklo, da je to vse „podšuntana“ reč, in namesto ljudem vstreči, iskali bodo tistega, ki je to misel sprožil! Ko so v Glinjah za slovensko šolo prosili, šla je cela komisija tje, izpraševati, kdo je misel sprožil. Tako se nam godi!

Če ljudske šole ne dobimo, smo za Slovanstvo zgubljeni, o tem si ne delajte nobenih iluzij!

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 14. februarja.

Miletič umira — Čuje se, da knez Karlos je bil dvakrat klican k cesarju in se misli preseliti na Saksonsko. — Slovenski poslanci bili so večerj dalj časa pri ministru Pražaku. Osnovni odbor zadruga za prodajo mlekarških izdelkov zboruje danes.

Domače novice.

V Ljubljani 15. februarja.

(O 600letnici) imel je „Narod“ telegram z Dunaja, da so cesar odobrili od slavnostnega odbora sestavljeni program. Kakor se nam z Dunaja poroča, dotični program še ni potrjen, ter hočejo počakati, da tudi deželni odbor štajarski predloži svoj program, ker se imate slavnosti vršiti druga za drugo. Sicer pa smemo upati, da bode program potrjen, kakor ga je sestavil slavnostni odsek, in da bodo cesar obiskali Kamnik, Bled in Idrijo ter se v Ljubljani pomudili dva dni.

(Gg. državnim poslancem) ki niso na Dunaji, se sporoča, da naj gotovo pridejo k seji, ki bo v petek 16. t. m., ker bode vlada v tej seji odgovorila na interpelacijo Herbstovo zastran „Tagblatta“ in „Vorstadtzeitunge“. Levičarji bodo zahtevali razgovor o tej interpelaciji, ki ga pa vlada ne želi. Niso je namreč politični vzroki pripravile do omenjene prepovedi, ampak umazano pisanje omenjenih listov pa predrznost, s katero sta pisarila o najvišjih osebah.

(Občni zbor.) Danes 15. t. m. ob 3. uri popoldne zboruje v magistratni dvorani občini zbor ustanovnikov in dobrotnikov otroške bolnišnice cesarice Elizabete, na dnevnem redu je med drugim tudi, da se ima pogodba z usmiljenimi sestrami podaljšati.

(G. Kramar, potovalni učitelj kmetijstva,) bode predaval v Mokronogu 18. t. m. in v Spodnji Idriji 25. t. m.

(Imenovanje.) Dohtar sv. pisma je bil imenovan na c. k. vseučilišču na Dunaji g. Jožef Dolencec iz Planine.

(Geometrijo za spodnje gimnazije) vitez dr. Močnika na slovensko preložil g. prof. J. Celestina je naučno ministerstvo potrdilo.

Razne reči.

— Soseski Ubelsko so svitli cesar dali 200 gl. podpore za zidanje šole.

— „Keršanski nauk za prvi in drugi razred“ je naslov knjizici, katero je ravnokar izdal marljivi g. katehet Simon Zupan. Tesno se v svojem delcu oklepa našega navadnega škofjskega „kratkega katekizma v vprašanjih in odgovorih“: ista razredba in vprašanja, pa odgovori večinoma ravno tako se glaseči. Izpuščeni pa so svetopisemski citati pa težja, ne ravno bistvena vprašanja in nekatere temnejše definicije so opisane z jasnimi besedami. Tako pa je knjizica po naši misli zares rabna postala in prav primerna za drugi razred večrazrednic, kjer učenci brž drugo leto šolanje prestopajo v višji razred. Takim ne zadostuje več „mali katekizem“, izdan po dunajski zalogi šolskih knjig; naš „kratki katekizem“ pa jim je preobširen. Pomaga si katehet pri tacih drugoletnikih navadno s tem, da jim dopoveduje važniši reči iz „kratkega katekizma“ in otroci si zapametujejo slišano, ali ker nekateri boljši učenci družega šolskega leta vendar vže toliko brati znajo, da jim je moč katekizem v roke dati v domače učenje, bi jim Zupanov „kršanski nauk“ kaj dobro služil, ako visokočast. škofijstvo, ki je že dovolilo v natis knjizice, tudi še dovoli nje porabo v šoli.

Lično, na čednem papirji natisneno, tri pole obsegajočo knjizico prodaja katoliška bukvarna v Ljubljani. Cena 12 kr., vezana 16 kr.

— V Motniku so bili 11. svečana t. l. v občinski odbor izvoljeni sledeči gospodje: Gašper Sajovic, poštar, za župana. Za svetovalca: Janez Golob, župnik, in Matevž Černe, posestnik. Vsi vrli katoliki in narodnjaki! Živili.

— Vabilo k slavnosti, katero priredi tukajšna Čitalnica 18. februarja t. l. v svojih prostorih „Narodnem domu“ v spomin V. Vodnikovega 125letnega rojstvenega dneva. Razne deklamacije ob 8. uri zvečer.

— Vabilo k glavnej skupščini dne 4. marca t. l. ob 5. uri popoldne. (Ko bi ob tej uri ne bilo še postavno stevilo udov zbranih, zborovalo se bode o istih predmetih ob 6. uri istega dne.) Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovo, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. poročilo revizijskega odseka, 7. Psamezni nasveti. K tej skupščini uljudno vabi odbor.

V Ptuj 10. svečana 1883.

— † Valentin Sturm, znani vinski trgovec in posestnik je umrl včeraj zjutraj v Poljčanah blizo Bogun. Pogreb bo v petek o 1/10. Naj počiva v miru! — Ravno ta dan je umrl po vsem svetu sloveči godbeni

skladatelj Rihard Wagner. Šel je bil v Benedke iskat v milem podnebju zdravje, a našel je smrt. R. i. p.

— † V Krakovem je umrl 7. t. m. dr. Jožef baron Sujski, bivši ud gosposke zbornice, vesoljni tajnik krakovske akademije, ki se je v življenje odlikoval po učnosti, umu in blagem značaju. — Pri mrtvaškem sprevedu so nesli pred krsto srebren venec, katerega so ranjkemu podarili pred več leti učenci. Za krstjo so šli prvi deželni glavar, predsednik akademije, župan Krakovski, rektorja vseučilišč v Krakovem in Lvovem in poslanec Hřanovski kot zastopnik poljskega kluba, potem so bile deputacije mnogo poljskih mest i. dr. Na grobu sta govorila profesorja Stanislav Tarnovski in Pictak in v imenu akademiške mladine Siekiersenski. 10. t. m. je bila po prizadevanju poljskih poslancev slovesna mrtvaška maša v cerkvi obljube (Votivkirche) na Dunaji, navzoč je bil minister Ziemialkowski, skoraj vsi poslanci poljskega kluba in mnogo drugih poslancev obeh zbornic.

— † Grof Jurij Festetič, kraljevski ogerski višji dvornik, je 12. t. m. umrl in je šel isto pot za svojim bratom, ki je umrl pred 7 dnevi. Pogreb je bil 14. t. m. Grof Jurij Festetič je bil rojen 23. aprila 1815. Pokojni je bil c. kr. tajni svetovalec, varh ogerske krone in bivši minister na cesarskem dvoru na Dunaji in je zapustil 4 otroke.

† Rimsko-katoliški metropolit Fialkovski v Mohilevem na Ruskem je umrl.

— Na Ogerskem je umrl naj starejši plemenitaž, baron Podmanický, star je bil 103 leta.

— Potres. Pretečeno nedeljo dopoldne ob 9. uri in 40. minuti je bil precej močen potres v Bosni, poslopja so se zazibala.

— S Francoskega. V Limoges so delavci v porcelanski tovarnici delo ustavili, to je že mesec dni. 42 tovarnic je bilo zaprtih, okoli 3000 delavcev je bilo brez dela. Dobivali so najprej pomoči od socijalnega društva „Federative“, ki je to ostavo osnovalo. Občinski svet je potem dovolil 30.000 frankov. Tudi to je že pošlo. Sedaj pa pričakujejo iz Angleškega pomoči. Mislijo, da jim bodo tam na pomoč prišli angleški tovarničarji, ki hočejo svojem tekmovalcem na Francoskem s tem dati zausnico, ki pa bode v poslednji vrsti zaskela delavce. Po najnovejših poročilih so pa začeli zopet delati.

— Praznovanje nedelj. Ko bi pri nas ne praznovali nedelje že 300 let, in ko bi bili ta dan delali z lopato, sekuro, kladivom in dletom bi bili mi narod veliko ubožnejši in manj omikani, tako je pisal angleški zgodovinar Maculay. Drug vzrok za praznovanje nedelj je v zdravstvenem oziru. Truplo človeško popolnoma zdelano po delu, hrepeni po počitku in si hoče vtolažiti žejo. Da si kaj opomore, seže mož po vpijanljivih pijačah; uboge švelje pa hirajo za bledico. Največ delavcev zbolil zaradi preobloženja z delom in bolnišne blagajnice imajo naj več zgube pri tem. Kar na enkrat se to ne dá odpraviti, marveč neprestano gre tukaj kazati na gmotno škodo in boleznj, ki izvirajo iz oskrunjenja nedelj. Splošen počitek tako ni mogoč, da namreč ti počivajo, morajo pa drugi delovati.

— Za sv. postni čas priporočamo sledeče pri Mirosl. Pustet-u izišle izvrstne knjige, ki se dobivajo v katol. bukvarni v Ljubljani:

1) Palma, P. L., S. J. Geschichte der heiligen Passion nach den vier Evangelisten oder Betrachtungen über das Leiden und Sterben unsers Herrn Jesu Christi. Nach der englischen Uebersetzung des P. Cole ridge, S. J., in's Deutsche übertragen. Mit einem Vorworte von P. Th. Schmude, S. J., VIII und 214 S. in gr. 8°. Cena 1 gld. 68 kr.

2) Emmerich, Anna Katharina. Das arme Leben und bittere Leiden unsers Herrn Jesu Christi und seiner heiligsten Mutter nebst den Geheimnissen des alten Bundes. Aus den Tagebüchern des Clemens Brentano herausgegeben von P. E. E. Schmöger, aus der Cong. des allerh. Erlösers. Mit Erlaubniss der Ordensobern und Approbation des hochwürdigsten Herrn Bischofs von Regensburg. Zum Besten milder Stiftungen. Reich illustrierte Prachtausgabe in Quart. LXII und 1148 S. Cena 8 gld. 40 kr. Se dobiva v raznem bolj ali manj bogatem vezanji.

3) Mohr, J., Passionsbüchlein. Betrachtungen über das Leiden Jesu Christi von P. L. de Ponte, S. J., nebst Andachtsübungen für die heil. Fastenzeit. Mit oberhirtlicher Druckgenehmigung. Vierte verbesserte und vermehrte Auflage. 32°. 484. Cena 72 kr., v usnji z zlato obrezo 1 gld. 32 k.

4) Die Schule Jesu des Gekreuzigten, nach P. Ignatius von der Seitenwunde Jesu, Passionist. Betrachtungen über das bittere Leiden unseres Herrn Jesu Christi. Mit einem Gebetsanhang. Aus dem Englischen frei bearbeitet. Mit oberhirtlicher Genehmigung. 16°. 448 S. Cena 72 kr.

Eksekutivne dražbe.

16. febr. 3. eks. držb. pos. Marjeta Bele iz Klenka, 434 gld. Postojna. Ponovljena eks. držb. zemljišča Janeza Korenčan, 1141 gld. 60 kr Vrhnika. 3. eks. držb. pos. Anton Kregar iz Vrbovo. Bistrica. 3. eks. držb. pos. Jožef Prelog,

666 gld. Postojna. 3. eks. držb. pos. Janez Premern iz Podrage, 840 gld. Vipava. 1 eks. držb. pos. Matija Blut iz Metlike, 772 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Martin Hrovat iz Bušinj vasi, 673 gld. Metlika. 3. eks. držb. pos. Andrej Knafelc iz Knežaka. Bistrica. 3. eks. držb. pos. Janez Repič iz Višnje. 2200 gld. Vipava.

17. febr. 1. eks. držb. pos. Janez Pavlin iz Verhovlje, 610 in 500 gld. Krško. 3. eks. držb. pos. Janez Kopačin iz Podrage, 670 gld. Vipava. 3. eks. držb. pos. Jernej Mlakar iz Babne police, 835 gld. Lož. 1. eks. držb. pos. Blaž Lužar iz Vižmarjev. Ljubljana. 2. eks. držb. Matej Strukelj iz Studenca. 660 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Melhior Šolar iz Kroke, 780 gld. Radovljica.

19. febr. 3. eks. držb. Blaž Vranc iz Olševa, 220 gld. Kranj. 3. eks. držb. pos. Anton Gostinčar iz Zaloga, 720 gld. Brdo.

Umrlj so:

12. febr. Valter Schmidt, difteritis. Jozef Paiseher, 55 let, kron. pljučnica. — 22. febr. Marija Boštjančič, 82 let, starost. — 12. febr. Terezija Prešern, 5 let 6 mesecev, tuberkuloza.

10. febr. Marija Bezljaj, delavka 45 let, pljučnica. France Potočnik, 40 let, hron. pljučna tuberkuloza. — 11. febr. Jože Valentinčič, 41 l., oslabljenje.

Zahvala.

O boleznj in prerani smrti nepozabljivega mojega brata

Matija,

bivšega župnika v Št. Vidu pri Zatičini,

se mi je od raznih krajev in krogov milo prijateljsko sočutje razodevalo. Vsim blagim p. n. sočutnikom izrekam za to v imenu ranjcega in svojem, dokler mi drugač ni mogoče, za zdaj po tej poti naj toplejši zahvalo.

Dr. Janez Kulavic.

Prečastiti duhovščini

in

vsem cerkvenim predstojnikom

vljudno naznanjam, da imam v zalogi vse potrebne posode, kakor

monstrance, kelihe, ciborije; svečnike

in

svetilnice; križe za cerkvene zastave, pušice za sv. olje itd.

z besedo, vse posode in orodje, katero koli se pri cerkvah in za božjo službo potrebuje.

Vse reči so skrbno v ognji (ne galvanično) pozlačene in posrebrnene, zvesto in pošteno izdelane.

Sprejemljem tudi vse dotično staro orodje v popravo in novo pozlačenje in posreberjenje; kakor tudi vsakoršnja nova naročila.

Konečno obetam svojim naročnikom, katerim menda nisem več neznan, v vseh rečeh z zanesljivim delom in dobrim blagom pošteno postreči kot kristjan in poštenjak.

Z najodličnejšim spoštovanjem

(1)

Matej Schreiner,

pasar in zlatar

Ljubljani na sv. Petra cesti h. št. 27.